

Keski-Suomen hyvinvointialue
Johtajaylilääkäri
Kirjaamo

LSSAVI/14432/2025

**Päätös Keski-Suomen hyvinvointialueen aikuispsykiatrian osastohoidon
saatavuutta ja laatua sekä käytettävissä olevan henkilöstöresurssin
riittävyttä koskevassa valvonta-asiassa**

Asia

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on 6.5.2025 vastaanottanut epä-kohtailmoituksen (LSSAVI/9388/2025), jossa on kerrottu puutteista Keski-Suomen hyvinvointialueen aikuispsykiatrian osasto B7:n käytössä olevassa lääkäriresurssissa ja potilaspaikkojen riittävydessä sekä osastolla annetun hoidon laadussa. Aluehallintovirasto on saattanut asian Keski-Suomen hyvinvointialueelle oma-valvonnallisesti käsiteltäväksi. Aluehallintovirasto on arvioinut hyvinvointialueen 4.7.2025 päivätyn tietovastauksen perusteella, että hyvinvointialueen aikuispsykiatrian osastohoidon palveluissa todettuja puutteita ei ole täysin kyetty korjaamaan omavalvonnallisin toimenpitein. Aluehallintovirasto on ottanut asian käsiteltäväksi terveydenhuollon valvonta-asiana.

Aluehallintovirastojen toiminnan päättyessä asia on siirtynyt käsiteltäväksi terveydenhuollon valvonta-asiana Lupa- ja valvontavirastoon 1.1.2026.

Ratkaisu

Asia ei anna aiheutta Lupa- ja valvontaviraston toimenpiteisiin.

Selvitykset

Asian ratkaisu perustuu seuraavaan selvitykseen:

- Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintoylilääkäri Sari Kemppaisen antama selvitys 16.9.2025, jonka liitteenä on toimitettu vs. palvelupäällikkö Maija Ratisen ja ylihoitaja Tarja Paunosen selvitys 10.9.2025, ylilääkäri Maija Ratisen selvitys 15.7.2025 ja valvontakoordinaattori Anna-Kaisa Hyvösen vastaus 16.9.2025.

Kuuleminen

Lupa- ja valvontavirasto on varannut 11.7.2025 kirjeellä Keski-Suomen hyvinvointialueelle tilaisuuden tulla kuulluksi ennen valvonta-asian ratkaisua.

Keski-Suomen hyvinvointialue on antanut valvonta-asiaan 16.9.2025 päivätyn selityksen.

Ratkaisun perustelut

Sovelletut säännökset

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021, sote-järjestämislaki) 4 §:n 1 momentin mukaan hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää.

Sote-järjestämislain 8 §:n 2 momentin mukaan hyvinvointialueella on oltava riittävä osaaminen, toimintakyky ja valmius vastata sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä ja sen on huolehdittava asukkaidensa palvelutarpeen mukaisesta sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen saatavuudesta kaikissa tilanteissa. Järjestämisvastuunsa toteuttamiseksi hyvinvointialueella on oltava palveluksessaan toiminnan edellyttämä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstö sekä hallinnollinen ja muu henkilöstö, hallinnassaan asianmukaiset toimitilat ja toimintavälineet sekä muut tarvittavat toimintaedellytykset. Lisäksi hyvinvointialueella on oltava järjestämisvastuunsa toteuttamisen edellyttämä riittävä oma palvelutuotanto.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (741/2023, sote-valvontalaki) 23 §:n 1 momentin mukaan palvelunjärjestäjän on varmistettava omavalvonnalla sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviensä lainmukainen hoitaminen. Palvelunjärjestäjän on valvottava toimintaansa siten, että sosiaali- ja terveydenhuolto on sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaista kuin asiakkaiden ja potilaiden tarve ja turvallisuus edellyttävät. Palvelunjärjestäjän on otettava toiminnassaan huomioon, että sosiaalihuollon asiakkaiden ja potilaiden palvelut toteutetaan yhdenvertaisesti.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) 24 §:n 2 momentin mukaan sairaanhoito on toteutettava potilaan lääketieteellisen tai hammaslääketieteellisen tarpeen ja käytettävissä olevien yhtenäisten hoidon perusteiden mukaisesti. Hoito on toteutettava tarkoituksenmukaisella tavalla ja yhteistyöllä. Hoito toteutetaan avohoidossa silloin, kun se on potilasturvallisuus huomioon ottaen mahdollista.

Terveydenhuoltolain 27 §:n 2 momentin mukaan mielenterveyden hoitoa saavalle potilaalle on turvattava hänen tarvitsemansa terveyden- ja sairaanhoidon kokonaisuus. Mielenterveyden hoitoa on toteutettava myös perusterveydenhuollon ja erikoissairanhoidon yhteistyönä.

Asian arviointi ja johtopäätökset

Lupa- ja valvontavirasto on selvittänyt Keski-Suomen hyvinvointialueen aikuispsykiatrian osastohoidon saatavuutta ja laatua sekä käytettävissä olevan henkilöstöresurssin riittävyyttä terveydenhuollon valvonta-asiana.

Hyvinvointialueen selvityksen ja selityksen mukaan kaikki hoidon tarpeen arvioinnin perusteella osastohoitoa tarvitsevat potilaat on otettu ja jatkossakin otetaan osastolle,

mikä selittää tiettyjen aikuispsykiatristen yksikköjen ajoittaisen ylikuormittumisen. Aikuispsykiatrialla on kuusi vuodeosastoa, joista kahdelle kuormittavat ylipaikkatilanteet pääasiassa kohdistuvat. Hyvinvointialue pitää sairaansijojen määrää riittävänä. Hyvinvointialueen mukaan ylipaikkatilanteita tulisi arvioida koko hoito- ja palveluketjun toimivuuden kannalta eikä pelkästään sairaansijojen määrällä. Hyvinvointialueen selvityksestä ja selityksestä saatujen tietojen mukaan ylipaikkatilanteet on huomioitu aikuispsykiatrian osastojen henkilöstömitoituksessa lisäämällä hoitohenkilökunnan määrää. Hoitohenkilöstön ja erityistyöntekijöiden saatavuus on ollut selvityksen antohetkellä hyvä. Osastohoidon osalta on ollut kuitenkin puutetta erikoislääkäreistä. Erikoislääkärien rekrytointi on ollut aktiivista lääkäreiden verkostoissa. Selvityksen ja selityksen antohetkellä osastoilla olevien lääkäreiden määrä on ollut parempi kuin vuosikausiin.

Hyvinvointialueen selvityksessä ja selityksessä kuvataan omavalvonnallisia toimenpiteitä, joihin on ryhdytty palveluissa havaittujen puutteiden korjaamiseksi. Lokakuussa 2023 on lisätty yksi 12-paikkainen vuodeosasto aikuispsykiatrialle. Tästä huolimatta akuuttia aikuispsykiatrista sairaalahoitoa tarjoavat vuodeosastot ovat ylikuormittuneet. Toimenpiteinä ylipaikkatilanteen hallitsemiseksi on aloitettu hoito- ja palveluketjun kehittäminen yhdessä perustason mielenterveyspalveluiden kanssa, psykiatrian akuuttivastaanoton toiminnan ja osaston B7 hoitokäytännön kehittäminen ja psykiatrisen intensiivisen avohoidon suunnittelu. Selvityksestä ja selityksestä saatujen tietojen perusteella omavalvonta seuraa edellä mainittujen toimenpiteiden etenemistä suunnitelmallisesti.

Lupa- ja valvontavirastolle ei ole hyvinvointialueelta saatujen tietojen perusteella syntynyt vaikutelmaa, että hyvinvointialue olisi laiminlyönyt aikuispsykiatrian osastohoidon järjestämistä potilaiden lääketieteellisen tarpeen mukaisesti. Potilaiden tarpeen mukaisen aikuispsykiatrian osastohoidon järjestäminen on kuitenkin johtanut osaltaan näiden osastojen ylipaikkatilanteisiin ja merkittävällä osastojen ylikuormituksella on omavalvonnassa tunnistettu olevan hoidon laatua heikentävä vaikutus. Hyvinvointialueen selvityksestä ja selityksestä saatujen tietojen mukaan Keski-Suomen hyvinvointialue on ryhtynyt useisiin omavalvonnallisiin toimenpiteisiin aikuispsykiatrian osastohoidon ylipaikkatilanteiden vähentämiseksi.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamies on tehnyt Keski-Suomen hyvinvointialueen psykiatrian osastoille tarkastuksen 22.9.-24.9.2025 (EOAK/3538/2025). Tarkastuksella saatujen tietojen perusteella on vaikuttanut selvältä, että kaikki osastohoitoa tarvitsevat potilaat eivät sitä saa. Tarkastushetkellä sairaala Novan psykiatrian osastojen potilasmäärä on ollut joidenkin osastojen kohdalla kohtuuton, ja osastojen hoitohenkilökunnan henkilöstömitoitus on tehty suunniteltujen potilaspaikkojen mukaisesti eikä siinä ole huomioitu ylipaikkatilanteita. Myös lääkäreiden osalta tilanne on näyttäytynyt tarkastuksen ajankohtana hyvin haastavalta. Tarkastajille syntyneen käsityksen mukaan hoitohenkilökunnan uupuminen, jatkuva ylipaikkatilanne sekä lääkäreiden kokemattomuus ja tiheä vaihtuminen väistämättä heikentävät potilaiden hoidon laatua ja jatkuvuutta. Apulaisoikeusasiamies on kehottanut hyvinvointialuetta ryhtymään

tarkastuskertomuksessa yksilöityihin toimenpiteisiin ja pyytänyt hyvinvointialuetta ilmoittamaan viimeistään 30.06.2026, mihin toimenpiteisiin edellä mainittua tarkastusta koskevassa pöytäkirjassa esitetty on mahdollisesti antanut aiheita.

Lupa- ja valvontavirasto viittaa edellä mainittuun ja toteaa, että hyvinvointialueen selvityksessä ja selityksessä todetun ja eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen tarkastuksella tehtyjen havaintojen välillä on osittain ristiriitaisuutta. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen tarkastuksella tehty havainnot psykiatristen osastojen tilanteesta ovat huolestuttavia. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että asia ei kuitenkaan anna aiheita enempään Lupa- ja valvontaviraston toimenpiteisiin, koska Keski-Suomen hyvinvointialueen aikuispsykiatrian osastohoidon saatavuuteen ja laatuun sekä käytettävissä olevaa henkilöstöresurssin riittävyyteen kohdistuu ajankohtaisesti ylimmän laillisuusvalvojan valvonnallisia toimenpiteitä.

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että hyvinvointialueen tulee varmistaa omavalvonnalla, että aikuispsykiatrian osastohoidon palvelut ovat sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisia kuin asiakkaiden ja potilaiden tarve ja turvallisuus edellyttävät. Mielenterveyden hoitoa saavalle potilaalle on turvattava hänen tarvitsemansa terveyden- ja sairaanhoidon kokonaisuus.

Valvonta-asian käsittely päättyy Lupa- ja valvontavirastossa. Lupa- ja valvontavirasto saattaa tällä päätöksellä havaintonsa eduskunnan oikeusasiamiehen tietoon ja mahdollisia toimenpiteitä varten.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen ei oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 6 §:n 1 momentin perusteella voi hakea muutosta valittamalla.

Lisätiedot

Lisätietoja antaa tarvittaessa aluehallintoylilääkäri Miia Kaartinen, puh. 0295 254 000 (vaihde).

Ratkaistu: 28.04.2026 Ratkaisija: Tolonen Kirsti (LVV) Virka-asema: Ryhmäpäällikkö Esittelijät: Kaartinen Miia (LVV), Aluehallintoylilääkäri Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asiankäsittelyjärjestelmässä. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.
--

Jakelu

Keski-Suomen hyvinvointialue

Tiedoksi

Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia

